

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Mariae Gratiani A Burgo S. Sepulchri Episcopi Amerini De Vita Joannis Francisci Commendoni Cardinalis Libri Quatuor

Graziani, Antonio Maria

Parisiis, 1669

Cap. XV. De novo ejus itinere ad Belgas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9616

De novo ejus itinere in Belgas.

CAPUT XV.

EX his rebus non dubia opinio inceserat homines, juvenem nullis, aut pecuniæ, aut voluptatum illecebris corruptum, & inquinatissimo sæculo vltro se majorum disciplinæ subjicientem, ætate, viribus, animo vigentem, & ab his artibus acceptum Pontifici ad Cardinalatum vsque proferri. Quam ille opinionem occulere per modestiam, atque adeò obruere ^{omnem} ~~eam~~ conabatur. Contrà quàm plerique faciunt, sanè ineptè, qui famâ, ac prædicatione sui haud minùs quàm ipsâ re efferuntur, monstrarique, ac celebrari spes suas gaudent, ac levi auditioni ipsi de se ante omnes credunt, vt quidam prædives, & maximè ambitiosus, cùm suum nomen inter eos ferri, quos sermo vulgi proximis Comitibus Cardinales destinabat, accepisset, ipsum dicitur appellasse Pontificem, magnum memorans totâ vrbe rumorem esse de constituta ejus voluntate cooptandi se in Cardinalium numerum, ac sibi id multos affirmasse. Cui subridens Pontifex, At isti, inquit, falsa narrant, nec tu iis vllam fidem habueris. Longè ab hac vanitate aberat Commendonus, nec tamen vitare invidiam potuit, quæ eò acrior erupit, quo minùs loci ad obtrectandum inveniebat. Verùm vt artificiosa, & callida malitia est,

quem crimine non possunt, laudibus eum suis oppugnare aggrediuntur, extollere ingenium, vim animi, corporisque, & in gerendis rebus studium, & industriam, & per speciem honoris amandandum, habendumque procul à Pontificis oculis curant, ita rati opportuniorem fraudi fore. Ad procurandam igitur Rempubicam apud Carolum V. Cæsarem, revocato inde Archiepiscopo Confanorum, qui ei muneri à Julio præpositus fuerat, destinatur. Sed quia eo tempore suspensum induciis bellum inter Cæsarem, & Gallos erat, Pontifex è Cardinalium Collegio Legatum ad Cæsarem creavit Scipionem Rebibam, eumque in Belgas proficisci, Cæsaremque cohortari ad pacem ex induciis firmandam, jussit; misso eadem de re Carolo Carafa Cardinale ad Henricum Galliarum Regem. Commendonus iter cum Rebiba suscepit. Jam è Mediolano per Helvetiorum fines in Belgas egressi erant, cum Mastricum ad Mosam flumen, oppidum ditionis Caroli intrantem Legatum festinus tabellarius ab Urbe missus assequitur, eique à Joanne Carafa Pontificis fratris filio litteras reddidit, quibus jura foederum à Cæsarianis violata, insidias Pontificis vitæ factas, bellumque exortum nunciabatur, ipseque, & Commendonus jubebantur, omisso itinere, quod instituerant, redire Romam, & incolumitati suæ, si possent, consulere; caveréque diligenter, ne in potestatem adversariorum venirent. Legatus eo nuncio vehementer perturbatus, quòd in me-

iii 2

dia Germania, atque in Cæsaris ipsius Regno deprehensus, quò, aut quà elabi posset, ignorabat, tradere se hosti, & quemcumque fors cogeret casum subire parabat. Sed Commendonus vbi ea accepit, confusum novitate tam subitæ rei Legati animum confirmat, docet quanti ad omnia interfit non intercipi eos, & publicas litteras, & publicarum rerum ministros in hostium venire potestatem, vt carcer, & reliqua captivitatis mala negligantur. Posse si consilium, celeritâque adhibeatur, antequam adventus ejus vulgaretur, aut nunciaretur Cæsari, aliquò inde evadi. Sibi videri, vt Cardinalis cultus, insigniâque Legati deponerentur, & mutatis vestibus, relictòque omni comitatu, cum paucis, atque expeditis extemplò se in Galliam proriperent. Hac approbatâ sententiâ Rebibâ regionum nescius, & consilii inops regendum se Commendono permittit. Deposito igitur sacerdotali ornatu, & familiarium sagis, palliisque assumptis, cum paucis oppido egrediuntur, dato mandato his, qui relinquerebantur, vt si quis de Legato quæsisset, adventare eum, & mox adfuturum responderetur. Commendonus ex consuetudine sua omnia percunctandi, & nota loca, nominâque locorum, & qui circa fines, quæ proxima Gallorum oppida, præsidiâque antè inquirendo compererat. Nemo enim eo percunctator curiosior fuit, minutis teneri, quàm quid præterire quod scitu dignum esset malebat. Ad ea ducibus agrestibus homi-

nibus, quos subinde parvâ mercede comparabant, per devia itinera incolumes prius pervenire, quàm de fuga eorum resciri ab adversariis potuerit; qua quidem in fuga longè maximum discrimen Commendonus ipse adivit, cùm in densissimis Arduennæ saltibus, prægressis reliquis solus ab via aberrasset, totam enim noctem per tenebras vagatus, ægrè posterâ luce ad socios, de salute ejus vehementer sollicitos, se recepit, atque per Eburonum, seu Leodiensium fines in Galliam, atque Lugdunum transgressi, inde cum Carolo Carafa ab Henrico redeunte, classe Gallicâ Romam omnes trajecere.

---

*Ad Venetos, & alios Italiae principes
mittitur.*

CAPUT XVI.

INTEREA Romæ Marco Antonio Columnæ Ascanii filio, quòd occultos domi suæ cœtus adversus Pontificem habuisset, dies est dicta, cùmque citatus non adesset, majestatis damnatus oppida, quæ intra Romanæ Ecclesiæ fines obtinebat, amisit. Hinc exortum inter Pontificem, & Cæsarem bellum, cùm Cæsar non opprimi Columnam suarum rerum interesse diceret, Paulus impediri se in suo jure iniquissimum censeret. Commendonus igitur reversus Romam initio hujusce